L. 111.

II. KURENDA SZKOLNA.

1861.

Z. 61.

Lesebücher beim Wiederhohlungsunterrichte werden empfohlen und auch gesucht.

Laut h. Statth. Eröffnung vom 3. Jänner 1861 Nr. 69684 fand das h. Ministerium für Kultus und Unterricht mit Verordnung vom 26. Dezember 1860 Z. 17293|1059 in Betreff der beim Wiederholungsunterrichte zu benützenden Lesebücher und sonstigen Hilfsschriften Folgendes zu erlassen:

In **Wiederholungsschulen** mit katholischen Schülern **deutscher** Sprache können verwendet werden: Entweder das Lesebuch für die vierte Klasse der katholischen Haupt- und Stadtschulen im Kaiserthume Oesterreich (Schulbücher-Verlag Preis 64 Nkr.) oder das deutsche **Lesebuch** zur Belohnung für Fleiß und gute Sitten der Landschuljugend von Johann Hermann (Katechetischer Verlag Preis 98 Nkr.) wobei bemerkt wurde, daß dieses letztgenannte Lesebuch vornehmlich für den Wiederholungsunterricht von Mädchen geeignet erscheint. Da es übrigens wünschenswerth ist, daß die Wiederhohlungsschüler über die in der heimatlichen Gegend vorkommenden Erwerbszweige in populärer Weise speziell belehrt werden, so ist es zweckmäßig, jene Hilfsbücher zur Benützung in den Wiederholungsschulen, zunächst in der Hand der Lehrer, beizuziehen, welche eine dieser Aufgabe entsprechende Einrichtung haben. — Nachdem aber die Erwerbszweige je nach der Gegend verschieden sind, so werden auch die Hilfsbücher verschieden sein müssen, und es wurde der k. k. Statthalterei überlassen, die geeigneten im Einverständnisse mit den bischöflichen Konsistorien zu wählen und in Gebrauch zu setzen.

Dieß wird dem Ehrb. Lehrvorstande mit der Aufforderung mitgetheilt, solche speziele Bücher durch die gebildeteren Lehrer ausfindig zu machen, oder neue zu verfassen, und Uns solche vor Ostern anzudeuten oder vorzulegen.

Tarnow am 24. Jänner 1861.

L. szk. 1463. z r. 1860.

Nauka religijna z poglądu (Religiöser Anschauungsunterricht.)

Ciąg dalszy do Kur. 1. r. b. i. d.

7. Namiot czyli Przybytek ś. i t. d. (das h. Zelt, Gezelt, die Stiftshütte.)

O czém moje dziatki! była ostatnia nauka wiary?.... O Cyboryjum i o Monstrancyji.... Dobrze — Wspomniałem na początku nauki, że *Cyboryjum* „przypomina ów *namiot* czyli *przybytek ś.* starego zakonu, w którym *skrzynia przymierza* była złożona, a w niéj manna, ów cudowny pokarm ciała dla ludu Izraelskiego czyli żydowskiego na puszczy.“ Ponieważ często w piśmie ś. lub w kazaniach mowa o tym *przybytku* jako i téj

skrzyni przymierza, niezawodnie pożyteczną będzie rzeczą dla was, jak wam opiszę jedno i drugie. Słuchajcie z uwagą.

Minęło 2514 lat od stworzenia świata, a ludzie nie mieli ani przykazań pisanych, ani mężów od Boga postanowionych i poświęconych do nauczania ludu; ani kościoła Bogu prawdziwemu poświęconego.... Rządzili się jedynie rozumem i przepisami, których się od Patryarchów, i od rodziców nauczyli. Do tych Patryarchów, ojców ludu, rachujemy Noego szczególniéj Abrahama, Izaka, Jakóba. — Noe wiedział dużo o tém, co Bóg objawił był ludziom i co im był świadczył przed potopem.... Z Noem, Abrahamem, Izakiem, Jakóbem Bóg sam rozmawiał; a te rozmowy swoim opowiadali.... Modlili się ludzie dotąd do prawdziwego Boga w swoich mieszkaniach lub pod gołém niebem.... i takoż ofiary czynili Bogu. Gdzie i jak n. p. Kain i Abel, Noe i t. d. czynili ofiary? Powiedz ty A., musisz wiedzieć, boś czytał historyją ś...... Nie prawdaż, tak daléj, gdzie ród ludzki bardzo się był rozmnożył i rozzuchwalił; — zostać nie mogło?..... Bog, który rządzi światem, zlitował się nad nim, i wybrał sobie naród żydowski, dręczony w Egipcie, i wyprowadzony cudownym sposobem na puszczę wielką z téj niewoli. I temu, jak nieraz słyszeliście na górze Sinai, wśród błyskawic i grzmotów ogłosił sam Bóg Dziesięcioro Przykazań swoich; i na trwałą pamiątkę napisał je na 2. tablicach kamiennych. Otóż piérwsze przykazania Boskie *pisane!*— Te przykazania znacie, bo je codzień odmawiacie.... Kazał Mojżeszowi napisać inne, i ludowi żydowskiemu ogłosić. Lud przyrzekł święcie zachować przykazania, a Pan Bóg obiecał im za to kraj bardzo obfity, Palestynę, i dobre tam powodzenie.... a na potwierdzenie tego przyrzeczenia zobopolnego, tak prawo dopiéro spisane, jak i lud krwią ofiarną pokropiony został. —

Toż przyrzeczenie czyli tę ugodę uroczystą miedzy P. Bogiem a ludem nazywamy *przymierze*, a ponieważ Pan Jezus przymierze z nami zawarł inne nowe; zatém tamte nazywamy *starém przymierzém*, a to Chrystusowe *nowém.*

Teraz wam powiem, co zawiéra przymierze *nowe.* Stare co zawiéra? Zawiéra 10. Bożych przykazań, i różne inne, tudzież przyrzeczenie zachowania ich ze strony ludu izraelskiego, a ze strony Boga jaką obietnicę?..... Pan Jezus objaśnił Dziesięcioro Bożego Przykazania.... i dodał nowe — a co obiecał tym, co je zachowywać będą? Błogosławieństwo Boże na ziemi i w niebie temi n. p. słowy: *Błogosławieni, którzy łakną i pragną sprawiedliwości, albowiem będą nasyceni. Błogosławieni czystego serca, albowiem Boga oglądać będą.* Albo na innem miejscu: *Jeśli chcesz wnijść do żywota, chowaj przykazania: Będzięsz miłował Pana Boga Twego.....* jakże daléj? Albo: *Szukajcie najprzód królestwa Bożego i sprawiedliwości jego, a to wszystko, czego tu potrzebujecie: będzie wam przydano.* A my co przyrzekamy na chrzcie ś.? Odrzekamy się ducha złego, i wszelkich spraw jego, i pychy jego— czyli ślubujemy chować przykazania Chrystusa Pana, które On jako i obietnicę krwią swoją na krzyżu potwierdził. — Ta nowa do końca świata trwająca święta umowa między Bogiem Jezusem i nami zowie się *nowém przymierzém....* a owe 2. tablice kamienne, nazywały się *tablicami przymierza.... świadectwa* bo świadczyły o woli Bożéj, czyli przykazaniach albo *zakonem* czyli *prawem* (rytém, pisaném) albo *testamentem.*—

Więcéj powiem. Historyją ś., rządy Boże nad ludem, prowadzenie go przez Patryarchów, Mojżesza, Kapłanów, Sędziów, Królów i Proroków aż do czasów P. Jezusa nazywamy *starém przymierzem*, *starym zakonem*, *testamentem* a od czasów P. Jezusa ~~wiarę ich *)~~ aż dotąd, Rządy jego nad Chrześcianami, czyli kościoła *nowém przymiérzém*, *nowym zakonem i testamentem*, nawet książki święte spisane od czasów Mojżesza aż do Chrystusa Pana, noszą nazwę *Ksiąg* czyli *Biblii starego przymierza*, *starego zakonu* lub *testamentu;* a znowu księgi ś. pisane przez Ewanielistów i Apostołów o Chrystusie i początku kościoła jego, o przykazaniach jego jako testamencie, jak zowiémy? księgi śś. czyli *Biblią*, *Nowego Przymierza*, *Nowego Zakonu* lub *Testamentu*. Te księgi śś. czyli *Biblią* już Wam pokazałem i objaśniłem. (Powtórzyć to wszystko za pomocą pytań.)

Lud Boży już miał przykazania, już był ślubował, przestrzegać ich sumiennie, i przekazać święcie potomkom. Prócz przykazań kogo jeszcze trzeba było dla pewniejszego ich zachowania? *kapłanów*, którzyby czuwali nad zachowaniem i wykładali je. I tych P. Bóg przez Mojżesza postanowił. A lud potrzebował jeszcze miejsca schadzania się na modlitwy, na ofiary, na słuchanie wykładów Przykazań Bożych. Téj potrzebie zaradził P. Bóg przez Mojżesza, kazał wystawić namiot św. czyli *Przybytek* a w nim kazał postawić *skrzynię*, czyli *arkę przymierza*, *ołtarz kadzenia*, *lichtarz wielki*, *stoły chlebów pokładnych*.... Ale nie było na to funduszu! Mojżesz odezwał się do ludu, aby na ten koniec dobrowolnie ofiarował czy to złota, śrebra, drogich kamieni, czy materyi lub drzewa drogiego. Czy się na to skrzywili? Oj nie. Niebawem więcéj darów nanieśli, niż trzeba było, a to z największą chęcią. Pismo ś. mówi: „Ofiarowali umysłem bardzo ochotnym, i nabożnym pierwiastki Panu, na czynienie roboty przybytku. Mężowie z niewiastami dodawali manelle, nausznice (kulczyki) pierścienie..... i wszystko naczynie złote &c. Srebra i miedzi, i kruszcze i drzewo Setim" (bardzo kosztowne) i t. d. Exod. XXXV. Widzicie, jak to ów lud wiedział, że P. Bogu, od którego wszystko mamy, należy się ofiara, kiedy tego trzeba. Jaki to przykład dla nas?

Pan Bóg kazał tylko przybytek, nie kościół, a to przybytek, do przenoszenia postawić, którego słupki spoczywały aż na srebrnych podstawkach. Ten pałacyk Pański, tak wyglądał, jak go tu na téj rycinie **) widzicie. Dla czego do przenoszenia? Bo lud boży na puszczy nie długo miał przebywać.... miał wnijść do kraju obiecanego, *miodem i mlékiem* płynącego.... (co to znaczy?) a i tam nie zaraz miał się stale usadowić i bezpiecznie rozgościć. Kazał podłużny niejako domek ś. zrobić z drogich desek, a ten wewnątrz i zewnątrz przykryć różnemi materyami.... Wierzch nie miał dachu kończystego, ale był

*) Zwrócić tu uwagę dzieci na wyrazy: *Niech ustąpią z testamentem, nowym sprawom już starzy,.... wiara będzie suplementem, co się zmysłom nie zdarzy*..... w Hymnie: *Przed tak wielkim Sakramentem*, i na znaczenie ich: że tu prosimy Pana Jezusa, aby żydzi porzucili wiarę swoję a przyjęli prawa nowe, czyli wiarę naszą— niech uwierzą w ś. Sakrament, jako i w tajemnice inne, choć zmysły nasze n. p. oczy nie widzą tam Chrystusa, ani usta nie czują tam ciała i krwi Jego i t. p.

**) Gdyby nie było ryciny, to odrysować go na tablicy, jako domek podłużny, bez okien i bez dachu kończystego.

pokryty grubemi skórami i materyami. Tenże domek ś. wewnątrz był podzielony zasłoną bogatą.... Ta część od wschodu nazywała się *świętem* (miejscem) a od zachodu *najświętszém*, bo tu P. Bóg kazał sobie postawić tron łaski, czyli *arkę przymierza*, zkąd ludowi przez kapłanów proszącemu i ofiarującemu obiecał udzielać łask potrzebnych... a w części wschodniéj stały rzeczy święte n. p. *ołtarz* z węglami, na którym zrana i w wieczór palili kapłani kadzidło najwonniejsze. *Ołtarz złoty* z 7 ramionami, które trzymały lampy z najdroższą oliwą, z których we dnie 3 a w nocy siedm się paliło *) *stół* z drogiego drzewa, złotem okuty, na którym co szabat postawiono 12 chlebów świeżych z najcelniejszéj mąki, jako dar tygodniowy od 12. pokoleń ludu żydowskiego.... na podziękę Panu Bogu. Nikt do tego miejsca nie miał przystępu tylko kapłani, a to tylko wtedy, gdy chodzili zapalać lampy, kadzidło lub chleby odmieniać i t. d. Lud, który liczył nad milion swoich, musiał stać przed ś. przybytkiem; przed tym ś. przybytkiem stał inny ołtarz, na którym ofiary składali; na którym palili mięso z bydląt jako ofiarę krwawą, wskazującą Baranka przyszłego Jezusa Chrystusa. (Powtórzyć przez pytania). Teraz

Ciąg dalszy nastąpi.

N. 537. **Szanowne Duchowieństwo!**

Pan Buresch Franciszek Doktór Medycyny, sztuki położniczéj i okulistyki Magister oraz i lékarz Miejski i c. k. Salin w Drohobyczy, wydaje Medycynę Pastérską czyli naukę lékarską dla użytku Dusz Pastérzów, za wskazówką któréj, księża na wsiach, gdzie wrazie niebezpieczeństwa, lékarza zpowołania miéć nie można, byliby wstanie przynieść ulgę cierpiącemu człowiekowi i wyrwać go z rąk grożącéj śmierci. Dzieło to łaciną bardzo dobrą i łatwą napisane, zaleca się zdrową nauką o składzie ciała naszego, jego członków wszelkich, wstanie zdrowym, naturalnym, jakoteż ułomnym, i podaje sposób i środki możliwego zaradzenia złemu. Dzieło tak użyteczne na 6 ksiąg rozłożone, całą sztukę lékarską zawiérające, drogą przedpłaty wynosi tylko 1 fl. 50 kr. a. w. która trwa do wydania 2go zeszytu; zaś po upływie tego czasu każda księga będzie kosztować 50 kr. w. a.

Przekonani, Bracia, o dobréj chęci Waszéj służenia i poświęcenia się cierpiącéj ludzkości, niewątpimy, że poważając chwalebne zabiegi Szanownego Wydawcy, pospieszycie drogą zwykłą do Nas z przedpłatą, abyście mieli pod ręką dzieło i nauczające i bawiące, oraz i sposób ratowania swoich owieczek podające.

*) Ten lichtarz z 7miu lampami oznaczał nasze 7 Sakramentów.

Z Konzystorza Biskupiego.

Tarnów dnia 20. Lutego 1861.

Józef Alojzy,
Biskup Tarnowski.

PAWEŁ PIKULSKI,
Kancierz.

Tarnów i Jasło. Drukiem Anastazego Rusinowskiego 1861.